

Nr 110.

Av herr **Westman**, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen om bankrörelse.

Undersöker man de missgrepp i fråga om kreditgivningen, som föranlett, att ett så betydande antal banker i vårt land under senaste tid måst rekonstrueras med stora förluster för dess aktie- eller lottägare, kan man icke undgå att finna, att rekonstruktionen i många fall nödvändiggjorts genom förluster, som uppstått på ett fåtal stora, av banker beviljade krediter. Efter de erfarenheter, som man gjort i vårt land, torde olämpligheten av att en bank åt ett eller ett par företag beviljar krediter lika stora som bankens eget kapital eller motsvarande eu större del därav ligga i öppen dag.

Behövligheten av en ändring i banklagen för att förebygga dylika missförhållanden synes vara styrkt av vad som inträffat.

Som bekant har i den ekonomiska trygghetens intresse i fråga om bankaktiebolag stadgats i 49 par. banklagen, att banks inlåning skall stå i visst förhållande till dess egna fonder. Det synes vara tillrådligt att man i fråga om banks utlåning i samma intresse sörjer för en fördelning av riskerna och i detta syfte inskränker bankens handlingsfrihet, genom att begränsa storleken av den kredit, som får beviljas på en hand, på det sätt, att kreditens belopp får uppgå högst till viss procent av bankens egna fonder. Vid beräkningen av det kreditbelopp, som härvid kommer i betraktande, synes det emellertid vara riktigt att man ej inberäknar kredit, som lämnats mot säkerhet av in-teckning i fastighet inom hälften av senast fastställda taxeringsvärde. Sker beräkningen på sådant sätt, torde betänkligheter ej möta mot att begränsa beloppet av den kredit, som får beviljas ett och samma företag genom en bestämmelse, att det ej får överskrida tio procent av bankens egna fonder.

Visserligen torde kunna antagas, att i något fall en tendens att söka kringgå en sådan föreskrift, varom härom är fråga, skulle kunna göra sig gällande. Det ansvar för förlust, vilken en styrelse skulle tillskynda en bank genom att handla i strid mot en dylik lagens föreskrift, synes emellertid vara ägnat att verka återhållande. En bestämmelse bör emellertid tydligen meddelas av innehåll, att ett aktiebolag och dess dotterbolag vid tillämpningen av här föreslagna föreskrift äro att betrakta såsom en och samma kredittagare.

Samma stadganden som ifråga om bankaktiebolag böra tydligen i här ifrågavarande avseende utfärdas i fråga om solidariska bankbolag.

Givet är, att lämpligheten av en lagstiftning av det innehåll, som i det föregående angivits, bör bedömas ej blott med hänsyn till önskvärdheten av att stärka bankväsendets soliditet, utan också under beaktande av nödvändigheten att tillse att industriens berättigade krav på kreditmöjligheter ej trädes för nära.

Någon fara i sist berörda avseende synes emellertid ej föreligga, då industriens kreditmöjligheter, i den mån de stödas på in-teckningar i fast egen-dom under halva taxeringsvärdet, ej beröras av den föreslagna lagstiftningen. Att tillgodose industrien överskjutande berättigade kreditbehov är en uppgift, som vårt bankväsende utan tvivel är i stånd att lösa inom den här föreslagna gränsen. Tydligt är, att en lagstiftning av här ifrågasatt beskaffenhet i ett eller annat fall kan medföra nödvändigheten att i viss mån reducera nu bestående engagement. För att detta skall kunna ske utan kännbara rubbningar bör en tillräcklig övergångstid medgivas. Den nya lagen synes därför böra träda i kraft först den 1 jan. 1927.

Med stöd av vad jag sålunda anfört får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville för sin del antaga följande

Förslag

till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

Härigenom förordnas, att i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse skola införas två nya paragrafer med beteckningen 49 a och 165 a av den lydelse nedan säges:

49 a. §. Ej må bankaktiebolag till en och samma gäldenär bevilja kredit, för vilken ej lämnats säkerhet av in-teckning i fastighet inom hälften av senast fastställda taxeringsvärde, i den omfattning, att kreditens belopp överstiger 10 % av bolagets egna fonder.

Äger aktiebolag aktiemajoriteten i annat aktiebolag, skola de vid tillämpningen av denna paragraf anses såsom en och samma gäldenär.

165 a. §. Ej må solidariskt bankbolag till en och samma gäldenär bevilja kredit, för vilken ej lämnats säkerhet av in-teckning i fastighet inom hälften av senast fastställda taxeringsvärde, i den omfattning, att kreditens belopp överstiger 10 % av bolagets egna fonder.

Äger aktiebolag aktiemajoriteten i annat aktiebolag, skola de vid tillämpningen av denna lag anses såsom en och samma gäldenär.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1927.

Stockholm den 21 jan. 1923.

K. G. Westman.
